

Nieuwe sporen trekken

Het lectoraat Leerstrategieën

‘leren’ komt van het Latijnse *lira*, een door de ploeg opgeworpen aardrug:
‘het volgen van een spoor’, dat ook noodzakelijk is om nieuwe sporen
te kunnen en te willen trekken.

Lerarenopleiding Tilburg

Het lectoraat Leerstrategieën bij Fontys Lerarenopleiding Tilburg (FLOT) stimuleert dat docenten en studenten via praktijkgericht onderzoek hun professionele handelen kritisch volgen en ontwikkelen door zichzelf vragen te stellen als:

- Werkt deze werkwijze en waar zie ik dat aan?
- Wat kan er verbeteren en waaruit leid ik verbeteringen af?
- Hoe kunnen we als collega's met en van elkaar leren?

Praktijkgericht onderzoek helpt om problemen in de beroepspraktijk beter te begrijpen en vooral beter aan te pakken. Het lectoraat beschouwt het doen van praktijkgericht onderzoek als een professionele leerstrategie.

Wat is praktijkgericht onderzoek?

In het lectoraat gaat het om praktijkgericht onderzoek, om onderzoek dat relevant en zinvol is voor de beroepspraktijk. Docenten onderzoeken hun beroepspraktijk, gebruiken inzichten uit onderzoek in hun werk en delen deze inzichten met collega's. We onderscheiden actieonderzoek, praktijkonderzoek en promotieonderzoek:

- *Actieonderzoek*: direct gericht op individueel of gezamenlijk handelen in de onderwijspraktijk. Bijvoorbeeld: Hoe kan ik die groep leerlingen meer motiveren voor mijn vak? Kan ik leerlingen helpen bij hun leren door proefwerkresultaten in groepjes te laten bespreken?
- *Praktijkonderzoek*: gericht op een verschijnsel of probleem in de klas(sen) of de school. Bijvoorbeeld: Welke problemen ondervinden leerlingen op onze school bij de overgang naar de tweede fase? Waardoor loopt de motivatie in de brugklas in de eerste maanden zo sterk terug?
- *Promotieonderzoek*: ook dit onderzoek moet praktijkrelevant zijn. Daarnaast moet het voldoen aan wetenschappelijke eisen. De resultaten moeten bijvoorbeeld niet alleen voor een specifieke klas of school gelden, maar breder toepasselijk zijn.

Praktijkgericht onderzoek kan in het onderwijs worden gedaan door docenten, directieleden, studenten of externe onderzoekers, al of niet in samenwerking.

Wat doet het lectoraat binnen FLOT?

Binnen de lerarenopleiding vo/bve stimuleert het lectoraat Leerstrategieën praktijkgericht onderzoek door opleiders, studenten en promovendi.

- Docenten van de lerarenopleiding doen praktijkgericht onderzoek met ondersteuning van het lectoraat. Bij voorbeeld naar: oorzaken van uitval in de propedeuse, verschillen in leesbeleving bij leerlingen havo en vwo en de betekenis daarvan voor de didactiek, het gebruik van beelden bij economieonderwijs in het vo en de lerarenopleiding, taalgericht vakonderwijs in de lerarenopleiding. Docenten doen zulk onderzoek ook samen met hun studenten. Innovatieve pilots bij FLOT worden regelmatig begeleid met onderzoek.
- Onderzoek leren doen hoort ook in de opleidingen. In de 16 bacheloropleidingen (voor de tweedegraads bevoegdheid) leren studenten om actieonderzoek te doen. In de twaalf masteropleidingen (voor de eerstegraads bevoegdheid) leren

studenten een praktijkonderzoek uit te voeren. Studenten worden aangemoedigd om in hun school in gesprek te gaan over hun onderzoek.

- Het lectoraat ondersteunt de professionalisering van opleiders bij het geven van onderwijs over onderzoek en het begeleiden van studenten bij het uitvoeren van hun actieonderzoek en praktijkonderzoek.
- Het lectoraat begeleidt promotieonderzoek van docenten en van jonge onderzoekers. Om ook hier de praktijkrelevantie te bevorderen organiseert het lectoraat uitwisseling tussen onderzoek en onderwijs.

Wat doet het lectoraat voor scholen vo/bve?

- Het lectoraat organiseert een jaarlijkse Onderzoeksdag: 'Ons werk – Werkt het?'. Docenten van scholen uit de regio, opleiders en studenten van de bachelor- en masterlerarenopleiding presenteren daar hun praktijkgerichte onderzoek.
- Scholen kunnen profiteren van het onderzoek door studenten. Ze kunnen ook studenten vragen mee te draaien in onderzoek van de eigen school.
- Het lectoraat organiseert begeleidingstrajecten voor het doen van onderzoek door docenten of management van scholen in de regio. In een aantal gezamenlijke bijeenkomsten wordt kennis opgedaan en gedeeld over het doen van onderzoek. Hoe stel je een goede onderzoeksvraag? Welke manieren kun je gebruiken om gegevens te verzamelen? Hoe houd je een interview? Aan welke eisen moet een vragenlijst voldoen? Hoe kom je van gegevens tot resultaten?
- Ook begeleidt het lectoraat scholen die hun (innovatie)projecten willen onderzoeken met maatwerktrajecten.
- Hebt u zelf een voorstel? Bespreek het met ons!

U kunt een notitie aanvragen met onze visie op het doen van onderzoek samen met scholen.

Speciale aandacht voor diversiteit en taalbeleid

Binnen de algemene doelstelling van het lectoraat heeft een van de associate lectoren een speciaal aandachtsgebied: diversiteit en taalbeleid. Dit past bij de profilering van FLOT rond de drie thema's:

- identiteit (ethische aspecten van het onderwijsberoep);
- diversiteit (meer allochtone studenten en betere toerusting van leraren op in kleurrijke scholen te werken);
- maatschappelijke verankering (met een bijzonder accent op cultuureducatie).

Samen met andere hogescholen en de dienst Studentenvoorzieningen wordt gewerkt aan de totstandkoming van een Fontysbreed diversiteitsbeleid. Aandachtspunten zijn onder andere de rol van taal in het leren, toetsing en examinering en de totstandkoming van 'taalontwikkeland hoger beroepsonderwijs'. Binnen de lerarenopleiding staat de voorbereiding van onze studenten op het werken in kleurrijke scholen en klassen centraal. We begeleiden studenten bij hun actieonderzoek en ondersteunen zowel opleiders als docenten in vo en bve bij praktijkonderzoek op het gebied van taal en diversiteit.

Contact

Op dit moment (mei 2008) kunt u voor praktijkgericht onderzoek contact opnemen met:

- Dr. Sanneke Bolhuis, lector leerstrategieën (0.6); s.bolhuis@fontys.nl. Telefoon 0877 873 225.
 - Dr. Anne Kerkhoff, associate lector diversiteit en taalbeleid (0.8); a.kerkhoff@fontys.nl. Telefoon 0877 876 354;
 - Dr.ir. Quinta Kools, associate lector leerstrategieën (0.8); [q.kools@fontys.nl](mailto;q.kools@fontys.nl). Telefoon 0877 871 084.
- Daarnaast werkt het lectoraat samen met docenten onderzoek, zoals met Ilona Mathijsen (0.5 waarvan 0.1 voor het lectoraat); i.mathijsen@fontys.nl. Telefoon 08778 76679